

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Høringsinnspill til NOU 2011:3 Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet

Energi Norge viser til høringsbrev datert 31. mars ang. NOU 2011:3 *Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet*.

Utvalget har levert gode analyser som styrker grunnlaget for utviklingen av en distrikts- og regionalpolitikk som har samlet verdiskaping som mål. Energi Norge ser positivt på at regjeringen og Kommunal- og regionaldepartementet med dette setter fokus på å skape robuste arbeidsmarkeder og kompetansemiljø i regionene. Dette er nødvendig dersom vi skal kunne utnytte fortrinnet ved å ha en høyt utdannet arbeidstokk på en best mulig måte. Energi Norge vil særlig trekke frem noen av innsatsområdene utvalget peker på:

Robuste arbeidsmarkeder og styrket rekruttering

Energi Norges medlemsbedrifter spenner fra store bedrifter med hovedkontor i det sentrale østlandsområde og andre storbyregioner, til små lokale e-verk i mindre kommuner over hele landet. Det er de små og mellomstore bedriftene som utgjør flertallet av medlemsmassen. Med utgangspunkt i nærhet til naturressursene er disse bedriftene stabile faktorer i regionale arbeidsmarkeder.

Energiselskapene representerer sentrale utviklingsmiljøer i sine regioner og bidrar til å rekruttere høyt utdannet arbeidskraft til distriktene. Som utvalget også viser til har energiselskapene gjennomgått store strukturelle endringer de siste tiårene. Dette har bidratt til at selskapene i tillegg til å ha virksomhet knyttet til produksjon og distribusjon av fornybar kraft også har gått inn på nye virksomhetsområder som eksempelvis bredbånd og televirksomhet som krever ny og økt kompetanse.

Sammenliknet med annen industri er utdanningsnivået i energibransjen høyt. I årene fremover vil satsingen på fornybar energi kombinert med høy avgang til pensjon skape et stort rekrutteringsbehov i bransjen. Det er viktig at distrikts- og regionalpolitikken, utdanningspolitikken og næringspolitikken bidrar til at energibedriftene klarer å rekruttere de

folkene de trenger slik at de kan opprettholde og skape kompetansearbeidsplasser over hele landet.

Mange av våre medlemsbedrifter har i dag utfordringer i rekrutteringen av høyt utdannet arbeidskraft. Energibedriftene er i stor grad innovasjonsorienterte, attraktive bedrifter med gode lønns- og arbeidsvilkår. Likevel kan mangel på alternative arbeidsplasser og karrieremuligheter, for egen del, eller partners del hindre arbeidstakere i å satse på en karriere i bransjen. Energi Norge støtter derfor en strategi for å styrke regionale sentra for å bygge mer robuste arbeidsmarkeder med differensierte jobbtilbud og hvor nye kompetansearbeidsplasser kan vokse fram. Vi tror at det er viktig som utvalget peker på å prioritere infrastrukturtiltak som bidrar til å koble sammen regionale arbeidsmarkeder.

Flere av energibedriftene har gode erfaringer med regionale trainee-ordninger som virkemiddel for å rekruttere og beholde unge, nyutdannede arbeidstakere. Det bidrar til økt oppmerksomhet og til å lette rekrutteringen. Evalueringen av ordningen viser også, som utvalget peker på, at ordningen har stor markedsføringseffekt også for regionen når flere bedrifter stiller opp sammen og viser at det er flere arbeidsplasser i regionen. To tredjedeler av de som har vært gjennom ett trainee-program har blitt boende i regionen viser evalueringen.

Det bør vurderes å utvikle tiltak som kan bidra til å tiltrekke lokal ungdom tilbake til hjemstedet etter endt utdanning. Mange bedrifter bruker ressurser på å følge opp lokal ungdom som reiser til andre steder for å studere. Disse er gjerne mer motiverte enn andre for å bosette seg på hjemplassen til tross for begrenset arbeidsmarked. Utvalget peker på regionale forskjeller i studietilbøyelighet. Generelt er studietilbøyeligheten høyest blant ungdom fra sentrale regioner, mens ungdom fra distriktene har lavest studietilbøyelighet. Sett i lys av det overnevnte bør det satses på tiltak for å øke studietilbøyeligheten over hele landet. Styrking av regionale karrieresenter og veiledningstjenester er viktig her.

Regional kunnskapsinfrastruktur

Tilgang til kompetent arbeidskraft er en forutsetning for effektiv virksomhet og økt verdiskaping. Like viktig er muligheten til å hente inn eksterne kunnskapsressurser, eller til å bruke kompetente FoU-miljø i arbeidet med konkrete prosjekter og problemstillinger. Muligheter for å oppgradere og videreutvikle arbeidstyrken gjennom relevant etter- og videreutdanning er også sentralt. Universiteter og høyskoler kan være verdifulle partnere for bedriftene, men som utvalget også peker på er det stor variasjon mellom institusjonene med hensyn til hvilken rolle de spiller i det regionale arbeidsmarkedet og i hvilken grad fagtilbudet er tilpasset lokal arbeidsliv.

For at universiteter og høyskoler skal spille en sentral rolle i regional vekst og utvikling må fagtilbud og FoU virksomhet i stor grad tilpasses arbeidslivets behov. En slik tilpassing forutsetter godt samarbeid og dialog mellom UH-institusjonen og bedriftene. Energi Norge støtter utvalgets forslag om å gi universiteter og høyskoler sterkere insentiver til å samarbeide med lokalt næringsliv om innretning og spesialisering av utdanningstilbudet tilpasset arbeidslivs behov.

Det er videre viktig å unngå at en utvikling mot større og bredere institusjoner fører til økt likhet i studietilbudene rundt om i landet slik utvalget peker på. Høgskolene har tradisjonelt hatt tettere kontakt med lokalt næringsliv og tilbudt en mer praksisorientert utdanning enn universitetene. Flere

sammenslåinger og universitetsstatus må ikke svekke denne relasjonen. Dette må tas i betraktning i tildelingen av SAK- midler (samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon).

Energi Norge vil likevel understreke at det er behov for en viss arbeidsdeling mellom institusjonene. Dette er nødvendig for å sikre at vi har robuste kompetansemiljø innenfor sentrale fagområder. Eksempelvis vil energibransjen i årene som kommer ha behov for mange nye medarbeidere innenfor fornybar energi. Flere høyskoler ønsker å kunne tilby en slik utdanning. Mange har imidlertid begrenset kunnskap om hva slags kompetanse man faktisk har behov for. Energi Norge mener at vi må bygge på sterke fagmiljø vi allerede har innenfor sentrale fag som elektro, bygg og maskin. Det er viktigere for energibedriftene at utdanningen som tilbys holder høy kvalitet og er i tråd med kompetansebehovet enn at utdanning tilbys lokalt.

Snever definisjon av kompetansearbeidsplasser

I mandatet har man avgrenset kompetansearbeidsplasser til kun å gjelde høyere utdanning. Vi mener at analysen hadde hatt enda større nytteverdi om definisjonen også inkluderte personer med fagutdanning. Høyt utdannet arbeidskraft er helt sentralt for regional utvikling, men vel så viktig er personer med fagutdanning. Både innenfor energibransjen og andre helt sentrale næringer som olje og gass, fiskeri og landbruk kreves det mange med høy fagkompetanse og relativt færre med høyere utdanning. Dette er næringer som svært mange steder utgjør motoren i regional utvikling. Når man snakker om kompetansearbeidsplasser er det etter vår mening andre typer kompetanse som utgjør det største volumet og hvor rekrutteringsutfordringen også er stor. Dette bør departementet ta med videre i behandlingen av forslagene fra utvalget.

Oppsummert mener Energi Norge at utvalget leverer gode analyser og foreslår tiltak og strategier som kan bidra til regional vekst og verdiskaping. Vi vil særlig understøtte utvalgets påpekning om at en helhetlig og koordinert politikktutforming er nødvendig for å skape, og rekruttere til kompetansearbeidsplasser i hele landet.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Christine Meling

Christine Meling
rådgiver kompetanse

Mona Askmann

Mona Askmann
direktør kompetanse og FoU

Kopi:
Olje- og energidepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Kunnskapsdepartementet